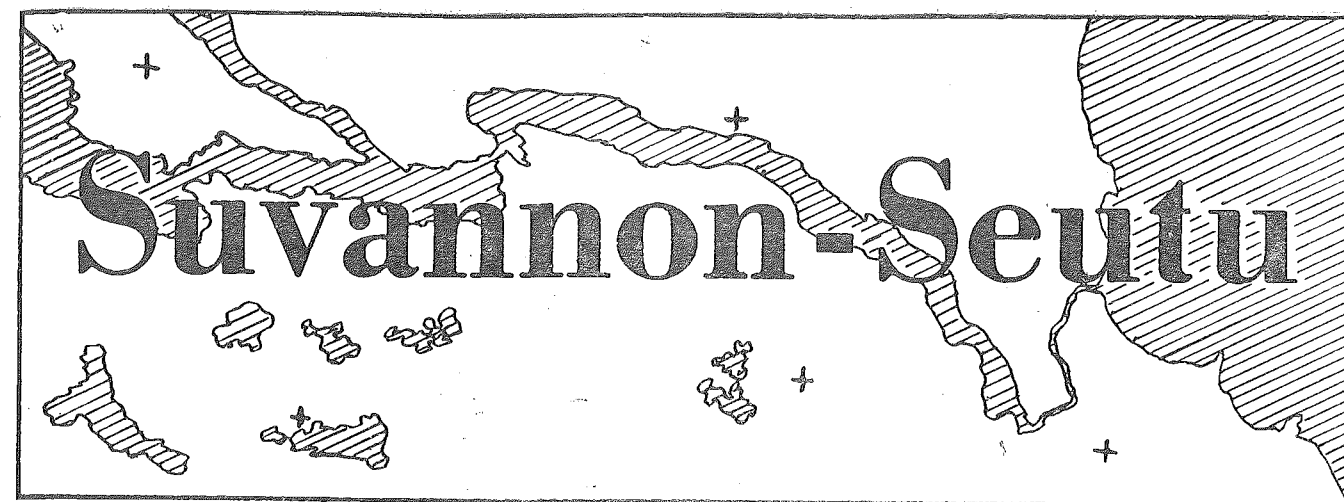




N:o 2 HUHTIKUU

Suvanto-Säätiön julkaisema aikakauslehti.

1962

Päätoimittaja Santeri Ollikainen

Pääsiäisenä

Kirj. Siimon

Ol ennen ennustettu,
ett suku Daavitin
on varsin valmistettu
tekoihin suurihin.
Puhtaalle neitsehelle
on lapsi syntyvä — — —
min laista vielä ennen
ei ole nähtynä.

On hällä Herran henki!
Niin kuului ennustus.
Hän siks on ihminenki,
ett täyttyy kutsumus.
Maallinen ei valta
voi häntä käsittää.
Sai käskyn Jumalalta
hän kuolon hävittää.

Ristin kuolo vaikka
on synkkä tapaus,
niin tämän kuolon kautta
on meillä vapaus.
Syntimme Jeesus otti,
ne kantoi kuolemaan
ja pahan vallan voitti
astuissaan tuonelaan.

Vain muutos nyt maisen majan
on kuolo ihmisen.
Se on askel yli rajan,
— — ajan ja iäisen.
Hän poisti esteen silleen,
kun kuolon kukisti.
Kaikille uskovilleen
tien taivaan valmisti.



Isä! Sinun käsiisi minä annan henkeni

Näin sanoi vapahtajamme Golgatan ristillä, vetäessään maallisen olemuksensa viimeisen henkäyksen. Hänen kärsimyksensä olivat ihmisen kärsimyksiä, ihmisellisessä ruumiissa, mutta hänen hengessään asui jumaluus. Se nähtiin ja koettiin lukemattomia kertoja hänen maallisen vaelluksensa aikana. Hän pystyi parantamaan sairaita, antamaan sokeille näkönsä ja kuolleitakin herättämään. Hän sai siunautumaan muutamasta kalasta ja leivästä tuhansille riittävän ravinnon. Hänen näitä tehdessään toimi se jumaluuden henki maallisen ruumiin välityksellä. Nämä ihmeteot olivat tarpeelliset, välttämättömätkin, sillä todistuksia tarvittiin silloin ja on aina jatkuvasti tarvittu heikko-uskoisten uskon vahvistukseksi.

»Muita hän on auttanut, mutta itseään ei ole voinut auttaa!» sanoivat Jeesuksen pilkkaajat. Ihmisillä on ollut ja jatkuvasti on se minäkohtainen käsitys ja ajatus, että kukin on luotu itseään edustamaan pääasiallisesti ja toiset kanssaihmiset ovat toisarvoisia sivullisia. Näinhän ahtaasti ottaen tosiasiat elämässä ovatkin. Tosin on paljon niitäkin, joille on tul-

lut, tahi hän itse ottanut elämäntehtäväkseen lähimmäisten sä edun ja hyvinvoinnin valvomisen. Lääkärien ja sairaanhoitajien elämäntehtävä on kansalaisten terveyden huolto. Liikkeenjohtajan ja palveluskunnan tehtävänä on liikkeen menestymisestä huolehtiminen ja niin edespäin. Järjestyneessä yhteiskunnassa on monilla velvollisuustehtäviä, mutta silti hänen sisimmäiset ajatuksensa liikkuvat oman minän ympärillä ja tutkivat mahdollisuuksia oman kunnian ja taloudellisen edun esille vetämiseen.

Jeesuksen maailmaan tulolla ei ollut olemassa vähemmässäkään määrin omakohtaista tarkoitusta. Tosin hän sai kunniaa ja mainetta ihmeteoillaan, mutta hän silloinkin aina torjui omakohtaisen osuuden sanoen: »Jumalan yksin on kunnia». Aika-ajoin hän todisti myöskin itsestään Jumalan lähettiläänä ja syntisten vapahtajana, mutta silloin hänessä puhui se Jumalan henki, mikä hänessä asui ja vaikutti.

Täytyihän juutalaisten valtioiden ja pappienkin myöntää, että Jeesukselle oli annettu ylimaalliset lahjat ja ylimaallinen valta ja he olivat kenties siitä

kateellisia hänelle, mutta eniten he nähtävästi pelkäsivät, että kansa yhä enemmän liittyy Jeesuksen kannattajiksi ja siten heidän valtansa kansan silmissä vähenemistään vähenee ja kenties kukistuu. Tällaiseen käsitykseen heidät vielä enemmän sai Jeesuksen Julistus: »Minä olen juutalaisten kuningas». Vaikka Jeesus samalla nimenomaan vakuutti: »Minun valtani ei ole tästä maailmasta», niin silti tuo kuningasjulistus jäi jäytämään juutalaisten vallanpitäjiä mieltä.

Kuinka olisi ollut, jos Jeesus olisi käyttänyt Jumalallista valtaansa ja voimaansa vangitsijoitaan vastaan ja tahtonut välttää ristiin nautitsemisen? Näinkin voidaan ajatella. Kuinka Jumalan, ihmiskunnan lunastussuunnitelman olisi käynyt? Jumalan suunnitelmat pitävät kyllä paikkansa. Jeesus-han itse sanoi: »Minun valtani ja voimani tulee ylhäältä.» Hänelle ei silloin ylhäältä annettu valtaa ja voimaa siksi, että Jumalan lunastussuunnitelman täytyi toteutua. Sen Jumaluuden, joka Jeesuksessa oli ihmisenä, täytyi kuoleman kautta vapautua ja tulla Isän tykö.



Vanhan Helena-emännän kokemuksia

Kirj. A. S...ä

Elettiin vuotta 1911 ja oli kiireinen heinäkuun päivä. Vanhan isäni kanssa olin heinänteossa vuokraamallamme metsäniityllä. Oli vuorossa heinänyönti (niitto) päivä. Siinä heinää niittäessäni tuli luokseni niityn omistaja-talon vanhaemäntä, Helena. »Levähdä nyt sinäkin vähän, nuori, melkein lapsihan vielä olet, ethän jaks koko päivää yhteen menoon viikatte kädessä heilua.» Näin hän puheli. Vastasin: »Isäni on jo vanha, eikä ole muutakaan vauraapaa heinäniittäjää, joten täytyy yrittää.» Jätin kuitenkin työni hetkeksi ja istahdin niitylle Helenan viereen. Hetken hiljaisuuden jälkeen Helena alkoi puhua. »Ei näiden meidän nuorten elämästä näytä tulevan oikein mitään. Vielähän se Mikko joskus taputtaa sitä naitaan olalle ja sanoo: »No meidän mamma! mutta Mari sinkautta viihaisesti pyörähtäen: »Pysy vain etempänä!» Minun mielestäni tämä ei ole oikein. Ei miehet pidä sellaisesta äksyilemisestä.

Kun minä olin nuori ja pidimme isän kanssa tätä taloa, niin kerran isäni tuli navetasta, jossa oli käynyt erään vieraan miehen kanssa ja antoi minulle rahaa ja sanoi: »Tässä on rahat, ota haltuusi.» Kysyin: »Myitkö sen vasiikan?» »Ei», sanoi isäni, »Nämä ovat merkkiäisrahat, toisin sanoen kihlarahat sinulle. Aion ottaa tästä Lätisestä sinulle miehen, passaako se?» »Jos hän kerran sinulle passaa, niin kyllä vain minullekin», vastasin isälle. Vaikka-kin naimakauppa tuli näin yllättäen, niin minä olin hänen kanssaan aina onnellinen ja pidin hänestä. Meillä oli yhteisissä töissämmekin aina hauskaa ja mu-

VESILAHDEN KARJALAIS-SEURA TÄYTTÄÄ 15 VUOTTA

Vesilahden Karjalaisten vuosikokous pidettiin 1. 4. 62 Koskenkylän Osuuskassalla. Kokouksen avasi seuran puheenjohtaja Yrjö Raaska, todeten mm., että seura täyttää tämän vuoden kuluessa 15 vuotta. Kokouksen puheenjohta-

kava olo. Täällä niitylläkin heinänteoko aikana, kun toiset kävivät ruokalevolle, niin minä menin silläaikaan suolle muuraimia poimimaan, joita sitten yhdessä söimme. Elämä kului kuin siivillä lentäen, mutta mieheni kohdalla se kului loppuun liian aikaisin. Jäin leskeksi ja surin häntä raskaasti kolmatta vuotta. Sitteen hän kerran ilmestyi minulle unessa ja sanoi: »Älä yhtään murehdi ja itke, sillä minulla on hyvä olla.» Suruni vaimeni ja valitsin itselleni uuden miehen. Hänen kanssaan ei elämä sujunut oikein mitenkään päin, mutta hänkin kuoli ja jäin taas leskeksi.

Talonpidossa oli naiselle omat vaikeutensa, joten menin kolmannen kerran naimisiin, mutta nytkin oli jotain välillä, mitä se oli, en osaa sanoa, mutta sitä oikeata elämän iloa ei muodostunut välillemme.»

Tähän tapaa kertoili vanha Helena-emäntä ja kuuntelin sitä kuin lapset satua.

Itsekin olin kerran aikeissa mennä naimisiin, mutta jostain syystä aloin pelätä, onkohan se satama täysin turvallinen ja niin asia lopullisesti jäi. Monihan on joutunut karille, vaikka on uskonut jo satamaan päässeensä. Muistan raamatusta vanhan Eleasarin, joka etsi Iisakille vaimoa. Hän laski asian Herran eteen ja onnistui. Näin juuri tulisi jokaisen tässä suuressa asiassa tehdä, saadakseen onnen ja siunauksen.

jaksi valittiin Eino Teräväinen ja sihteeriksi Laina Nuora. Toimintakertomuksen esitti seuran sihteeri V. Ryyppö, toimintakertomus hyväksyttiin. Rahastonhoitaja Eino Teräväinen esitti tilit, tilit hyväksyttiin tilintarkastajien lausunnon perusteella ja vastuuvapaus tilivelvollisille myönnettiin. Johtokunnan erovuoroiset jäsenet: Eino Teräväinen, Viktor Ryyppö ja Viljo Kurikka sekä varajäsenet L. Lehmusvuori ja Heikki Hatakka, valittiin uudelleen. Tilintarkastajiksi valittiin Matti Nuora ja Viljo Puroranta, varalle Mikael Hyytiäinen ja Viljam Kallonen. Urheilutoimikuntaan Viljo Purontaa, Viljo Paavilainen, Aarne Kurikka, Asta Valkonen, Kerttu Virolainen ja Kalervo Laitinen, puheenjohtajana Purontaa. Seuran 15 vuotisjuhlan järjestäminen jätettiin johtokunnan tehtäväksi, tilaisuus järjestetään elo-syyskuussa. Edustajiksi Karjalan Liiton kokouksiin valittiin Aarne Kurikka ja Viljo Purontaa. Karjalaisseurojen Tampereen piirin kokouksiin Eino Teräväinen, Kauko Virolainen ja Ahti Määttänen. Kokouksen puheenjohtaja kiinnitti huomiota siihen että olisi kunkin talletettava oman perheen ja sukunsa vaiheet näin tulisi samalla talletetuksi huomattavassa määrin heimomme historiaa. Seuran kiitokset Vesilahden Osuuskassalle ystävällisestä kutsusta esitti Y. Raaska. Vielä nautittiin emäntien tarjoamat kahvit ja rupateltiin myöhäiseen iltaan.

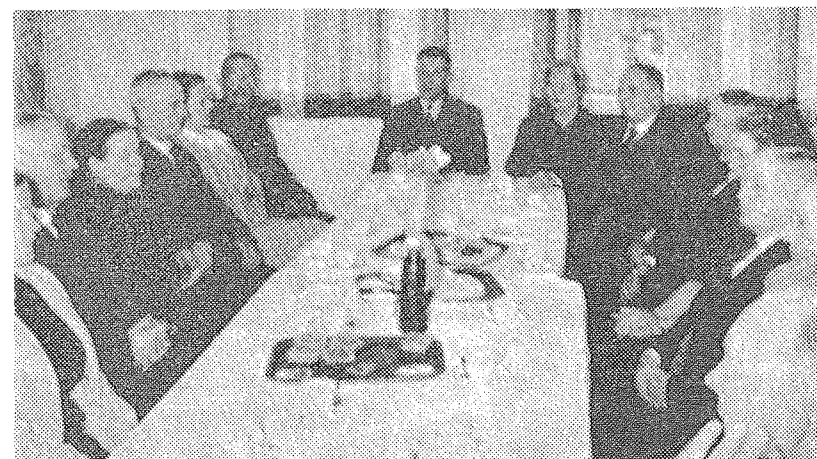
Johtokunta piti välittömästi järjestäytymiskokouksen. Puheenjohtajaksi valittiin Yrjö Raaska, varapuheenjohtajaksi Viljo Kurikka, sihteeriksi Viktor Ryyppö ja rahastonhoitajaksi Eino Teräväinen.

RAHA-RIKKAITA

(Vanha tarina)

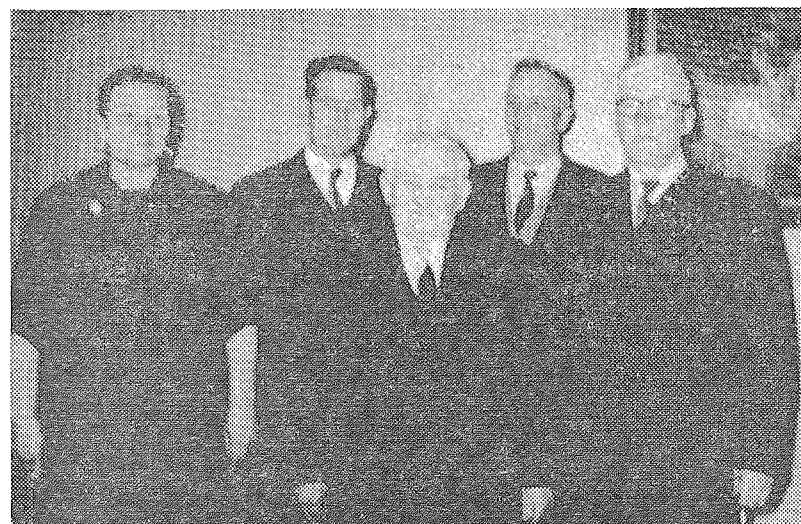
Kun sakkolalaiset isännät: Juhana ja Pekko menivät kerran huutokauppaan, Juhana oli Pekon kyydissä, ukot ajelivat kylän sivu hiljaiseen mitään erikoisempaa juttelematta, mutta päästyään metsätaipaleelle alkoi Juhana vilkastua ja jutella Pekolle »rikkaan nuotilla» vetäen samalla rahalompakon taskustaan lyöden sitä kämmeneensä sanoen: »A usot sie jot tuos lompsas on paljo rahhoaa.» Juhon Pekko vastasi: »Usonha mie sen.» Jonkun matkaa kun oli ajettu, niin Juhana veti lompakon uudestaan esiin sanoen taas: »Kuulaha noapur, sie et uso ensikiä, kui paljo tuos lompsas on rahhoaa.» »Kyllä mie sen uson, jot siul on rahhoaa», sanoi Pekko ja koitti vähän puheenaikaa muuttaa. Kun ukot taas olivat jonkun matkaa ajelleet niin Juhana veti kolmannen kerran lompakon esille ja sanoi: »Sie et taija noapur ensikiä uskuo, jot kui paljo tuos lompsas oikei on rahhoaa.» Pekko myönteli taaskin, että onhan siellä rahaa. Tämä keskustelu käytiin kuuden kilometrin matkalla ja sitten olivatkin ukot jo huutokauppa paikalla.

Juhanan huudolle jäi huutokaupassa viljan viskuri kone, mitä varten hän oikein oli huutokauppaan lähtenytkin. Tuli sitten huutojen maksamisen aika. Juhana nykäisi Pekkoa hihasta sanoen: »Tuleha tän», viitaten vähän syrjään. »Kuuleha noapur, et sie vähä lainoa rahhoa niä miu rahhai ei iha piisoo, ku tuo keniki nous maksamoa kolm ruploa.» Tähän Pekko sanoi: »Vastaha sie tulles sanoit jot siul on paljo rahhoa.»



SUVANTO-SÄÄTIÖ 15-VUOTIAS

Suvanto-Säätiö tulee tänä vuonna toimineeksi 15 vuotta. Tämän johdosta säätiö oli järjestänyt toimintansa kannattajille kahvitilaisuuden 21. 2. -62 Lempäälän Seudun Osuuskassan kokoushuoneeseen. Vilkkään kahvikeskustelun aikana käytettiin useita säätiön toimintaa ja tulevaisuudensuunnitelmia koskevia puheenvuoroja. Oheinen kuva tästä tilaisuudesta.



Suvanto-Säätiön 8. 3. -62 seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi valittu hallitus. Kuvassa vasemmalta: Helmi Uosukainen, Yrjö Raaska, Santeri Ollikainen, Jalmari Naskali ja Joonas Laurila.

Juhana sanoi: »No vaikka mie nii sanoin, ni anha kuiteki puoltoist ruploa, jot soahaa tuo kone maksetuks». Pekko antoi Juhanalle pyydetyn määrän, Juhana maksoi koneensa ja ukot nostivat koneen kärryille lähtien ajelemaan tyyty-

väisinä kotiin, kuten raharikkaat ainakin.

Raha jos loppuu, ni luottua lisätiää, sanottii Sakkolassa.

Kirj. A. P:n:n.

LAPS-MAIKKO TUISKUSS

Kirj. Simo-Vilke

Kelkassa lahantka, saavi ja pytty.
Pytyssä pyykkiä jäänyt mytty.
Laps-Maikko kelkkua telliä ja tassii,
helmat pöikkön, ku oisiit lasjsii.
— — Märinää mäellä: »Äit, tule tänni!
Marilta namut ja makijau mänj.»

Talvinen käyvvyy tuisku ja uje.
— — Ukkuo ei näy eikä appuu tule.

Vaikija noussa on palletta jyrkkää.
— — Äkköittä — — — äityy! Alas kelkan tyrkkiä.
Perriä kiljais: »Miä, älä kakkie!»
— — Notkossa saavit mätkähtiit makkie.
Haaroistaa hangess, penskat parkuu:
»Äit, siult männyö kelkkaki karkuul!»

Talvinen käyp vua tuisku ja uje. — —
Ukkuo ei näy, eikä appuu tule.

Turha on teutuu, se auta ei mittiä,
ko itsiese notkost kaik vettiä pittiä.
— — Kelkka on rikki! Älytön olin.
Liikaa ko on kiusaa, ni paha saap volin.
— — Seisuo lumessa itkuista väkkii:
»Lahankallak myö nyt lasetaa makkii?»

Talvinen käyp yhä tuisku ja uje. — —
Ukkuo ei näy, eikä appuu tule.

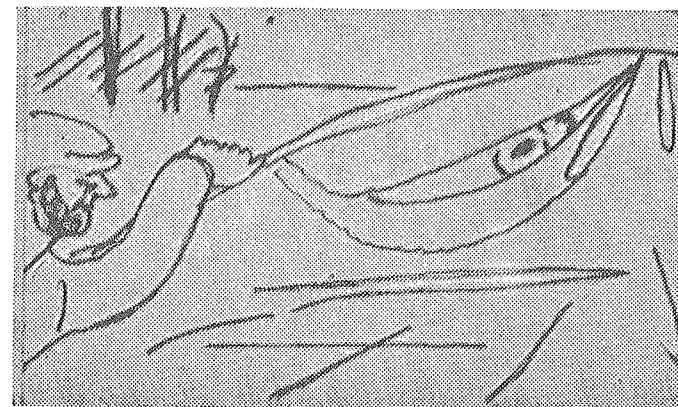
Harmaa mökki, ikkunat umpie-jiäs.
Lapset vinkases tuvas kannikka kääs.
Lehmä lääväs ruokaa, juomaa ammuu,
kirassi puutties vanarki sammuu.
— — Mökinää ulkon. — — Lapset polan all männiit,
sopottaat hiljua:» Tuas isä känniip!

Talvinen ulkon käyp tuisku ja uje — —
Valluo ei näy, eikä appuu tule.

Tähän Laps-Maikon juttuun täytyy taas toimituksen liittää erinäisiä sananselityksiä, niitä varten, jotka eivät mahdollisesti ymmärrä »vanhaa kiel-tä». Siis näin: Lahantka = pesupunkka. Märinää = lasten itkua. Uje = kylmä viima. Palle = mäkki tai töy-

räs. Äkköittä = suututtaa. Äityy = kiukustuu. Teutuu = riehua (Tuskitella). Voli = valta. Vinka = häikä. Kirassi = paloöljy. Vanari = lyhty. Pola = makuulavitsa. Sopottaa = kuiskata.

Toimitus



LAPSEN VIHHDYTTELYÄ.

Järeä-ääninen isäntä heinäpellolla:
Älä itke! — — — Älä itke! — — — Älä itke
p....le!

AHON REUNALTA

muistelmia ja muutakin

Kirj. Viki.

Joulunpyhien jälkeen alkaneet arkiviikot ja pitkä talven selkä alkavat olla taakse jäänyttä elämää ja kevät tuntuu tekevän tuloaan omalla keväisellä tohinalaan. Muistelen joulua:

Se on suuri juhla aina ja niin tälläkin kerralla oli. Muistot siitä palautuvat usein mieleeni. Silloin pyhän yön tuntumassa sytyttelin joulun kynttilää äidin haudalle Vesilahden kirkkomaalla. Yön hiljaisuus kosketteli hartaalla hyväilyllään yksinäisiä, vakavia hahmoja, jotka täällä liikkuvat ja sytyttelivät muistojen kynttilöitä omaistensa haudoille.

Siinä paloivat Kosen Eemelin ja Elinan kummuilla kynttilät, samoin Laitisen Juhon ja Helenan, Kallosen Iivarin ja Aunen kumpujen valot. Söderin Juhon ja Helenan, Loposen Alen ja Liisan kummuilla samoin lepattelivat valaisevat kynttilät. Katseeni eteni etenemistään ja yhä uusia tuttujen vainajain kumpuja kynttilöineen osui näköpiiriini. Paljon, paljon on entisen kotipuolen ihmisiä jo saanut leposijansa Hämeen kalmistoissa.

Ajatukseni viivähti näiden tuttujen nimien kohdalla ja näiden kumpujen äärellä. Oli, kuin olisi tervehtinyt vastaantulevaa tuttavaa Petäjärven ahon reunalla.

* * *

Tapaninpäivän iltana istuimme naapurin Villen kanssa ja keskustelimme tämän hyvinvointikauden runsaslahjaisesta joulusta ja katsoimme hänen tupansa ikkunasta maantielle. Eivät kilahdelleet siellä aisakellot Tapanin illassa, ei kuulunut reen jalaksen laulua pakkaslumisella tiellä, ei.

Valtava autojen virta kulki pitkin tietä ja autojen valoviivat siellä ilmaa leikkasivat. Totesimme: »Kaukana ovat jo nuoruusvuosiemme joulut, kaukana ja saavuttamattomissa entinen koti-seutu. Kuitenkaan ei mikään tuttu ja tunnettu seutu ole niin kaukana ja saavuttamattomissa, ettei ajatus, tuo ihmisen henkinen televisio, pystyisi sieltä tuomaan henkilö ja tilannekuvia sielumme silmin katseltavaksi. Sinne, Petäjärvelle, keskusteluaiheemme vastomaisesti siirtyi. Muistikuvien ilmestyi erinäisiä henkilöitä ja niin jossain tarinan käänteessä työnty esiin Suo-Yrjön Antti, vanha ruotusotamies. Jossain Satakunnan puolella syntyneenä hän maailman tuulten tuomana, nuorena ja revervänä, ilmestyi Petäjärven maisemille. Aikanaan hän löysi oman Eevansakin kylän tyttäristä. Lamppujen sukua lienee tämä Eeva ollut. Nuorena Antti oli hoviissa ojurina, mutta myöhemmin oli kivimiehen ammatti varsinainen leipätyö ja viulunsoitto näppärä sivuelinkeino. Kylän karkeiloissa Antin viulun säestyksellä tanssittiin polkat, valssit, soteesit ja katrillit. Omakohtaisesti en näitä aikoja muista, sillä Antti oli jo vanha mies, kun tulinkin hänet tuntemaan. Ahkeraan hän silloinkin vielä kävi läheisellä nuorisoseuran talolla iltamissa soittoa kuuntelemassa ja kehui omalla karkealla tavallaan: »Saakelin hyvät viulumiehet teillä on». Mikäpä siinä! Kyllä ukon puheessa vinha perä oli. Matti ja Bernhard kun parina soittelivat, niin kyllä siinä vanhan pelimannin jalka pakosta pyrki tahtia lyömään.

* * *

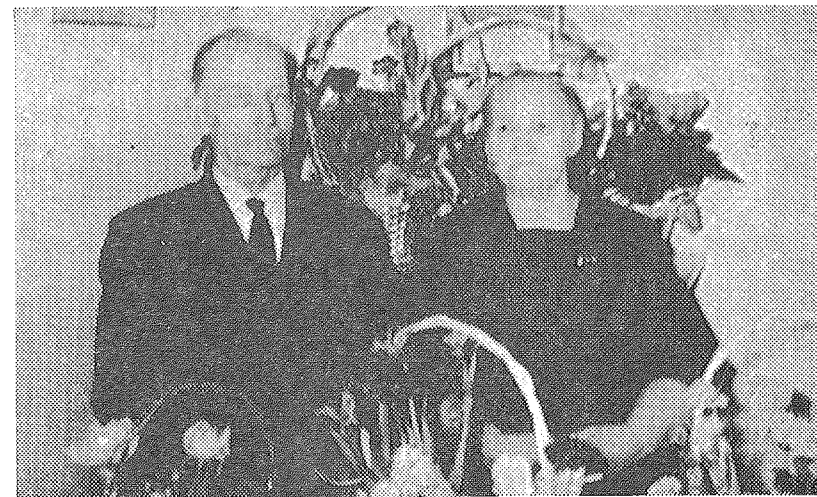
Oli kerran, (Aletaan tämä kertomus kuin vanhat sadut alkoivat) seuran talolla marttojen ruoanlaittokurssit. Konsulentti Kivilah-ti siellä emännille ja vastaisuudessa emänniksi tuleville neuvoi ruoanteko niksejä.

Lopettajaisiksi oli järjestetty juhlapäivälliset ja Antti Suo-Yrjö oli tietenkin toisten mukana päivällisvieraana. Kun samana iltana olivat talolla iltamatkin ja päivällisen jälkeen jäi melkoisesti aikaa, ennen iltamain alkua, niin meitä meni muutamia poikia, lähellä sijainneeseen Tommilan veljesten taloon varttumaan juhlan alkamista. Ennenpitkää Anttikin tuli sinne. Puheltiin hyvistä päivällisistä ja Antti sörnäili piippuaan käyttökuntoon, kun Tommilan Jussi, jolla aina oli kujeita mielessä, sanoi Antille: »Se kala-keitto oli minun mielestäni paras ruokalaji».

Antti nosti mielteliäänään päättään, kuin jotain muistellen: »Sanoitko kalakeitto?» »Niin!» totesi Jussi. »Mutta minullehan sitä ei annettu», sanoi Antti siihen. »Sitä pitikin erikseen pyytää», selitti Jussi taas. »Sitäkin on saatava!» sanoi Antti ja paineli takaisin seurojen talolle, oikein vanhan ruotumiehen rytmillä. Tiukalle siinä konsulentti Kivilah-ti joutui kalakeitosta ja miten olisi selvinnytään, elleivät Ryhmänkylän arvovaltaisimmat emännät olisi tulleet avuksi ja saaneet viimein Antin uskomaan, ettei sitä kala-keittoa ollut olemassakaan, — Jussi vain narrillaan oli siitä puhunut. »Saakeli!» sanoi Antti ja painui mökilleen.

Antin sukunimi oli siis tuo komealta kalskahtava: Suo-Yrjö. Se

RAJAPYYKKEJÄ



Kuvassa Jusefiina ja Juho Kauranen 70-vuotispäivänään.

JOUSEFIINA JA JUHO KAURANEN

viettivät samaan aikaan 70-vuotispäiviään kotonaan Viialassa 29. 3. 1962. Jusefiina Kauranen, o.s. Tukia on syntynyt 6. 4. 1892 Sakolan Räihänrannassa ja Juho Kauranen 29. 3. samana vuonna Kiviniemen Kottilassa.

Juhlapäivän edellisenä iltana kävivät naapurit laulutervehdyksellä. Juhlapäivänä toi Viialan seurakunnan onnittelut kirkkohera M. Koskela, Viialan kunnan E. Kirves ja P. Eskola. Lempäälän seudun Osuuskassan onnittelut esitti johtaja Heikki Vaden. Viialan Karjala-seuran onnittelut toivat E. Kirves ja M. Tetri. Lisäksi

ei se silti Mattia miesten kirjoihin käytännöllisen elämän alalla tuonut. Paimenkoikana Matti kesät kulki lehmikarjaa kaitsemassa, eväspussi mukanaan ja miehen eväs tarvitsi pussissa olla, sillä ainakin evään käytössä Matti vastasi aikuista miestä.

Näin meillä naapurin kanssa silloin Tapaninpäivän tarina kiersi ja löysi entiset lapsuus- ja nuoruusmaisemat, niihin kuuluvine ihmisineen.

muistivat monet seurakunta ja yksityiset päivänsankareita sähkösanomilla, adresseilla ja kukkalaitteilla.

Illalla oli kokoontunut suuri joukko naapureita ja ystäviä päivänsankarien vieraanvaraiseen kotiin.

Juho Kauranen on toiminut monissa yhteisissä luottamustehtävissä ja kuuluu vielä nykyisinkin Lempäälän seudun Osuuskassan hallintoneuvostoon ja on Viialan kunnan kiinteän ja irtaimen omaisuuden tarkastajana sekä Viialan Karjala-seuran puheenjohtajana.

80 vuotta täyttää Juho Sp. Naskali Lempäälässä.

70 vuotta täytti Katri Kiuru Huittisissa 11. 3. 1962.

70 vuotta täyttää Aleks. Pp Kallonen, Kiikalassa 5. 5. 1962.

70 vuotta täyttää emäntä Hilda Repo Kolhossa 30. 6. 1962.

60 vuotta on täyttänyt autoilija Väinö Naskali, Lappeenrannassa.

60 vuotta on täyttänyt Emma Kuuppo, o.s. Huuska, Valkeakoskella.

TÄMÄ ON OIKAISU EDELLISEEN NUMEROON.

50 vuotta täytti metsäteknikko Viljo Turkkinen 10. 1. 62. (eikä 60, kuten edellisessä numerossamme oli mainittu) 10 v. jää aikaa vanhentumiseen.

50 vuotta täytti 28. 2. 62 Viljam Pylkäs Punkalaitumella.

50 vuotta täyttää mv. Tauno Koiranen 13. 5. 62 Lempäälän Kuljussa.

Vainajia

Helena Sipiläinen o.s. Paaso. Syntynyt Sakkolassa, kuoli kotonaan Viialassa 85 vuotiaana.

Siunaus toimitettiin Viialan kirkossa 8. 4. 1962. Kirkkokuoro lauloi tir. A. Laitisen johdolla: Jo pian loppuu kiusat maan. Siunauksen toimitti rov. M. Koskela ja seppelöiden laskun jälkeen lauloi tir. Laitinen: »Niin kuin muuttolintusen tie.» Kirkkokuoro lauloi vielä: »Taivaassa ratki taivaassa» ja kun arkku oli laskettu hautaan, laulettiin yhteisesti: Sun haltuus rakas isäni.

I. K:i

Antti Ryyppö, Sakkolan Kiviniemestä, kuoli Iitissä 79 vuotiaana.

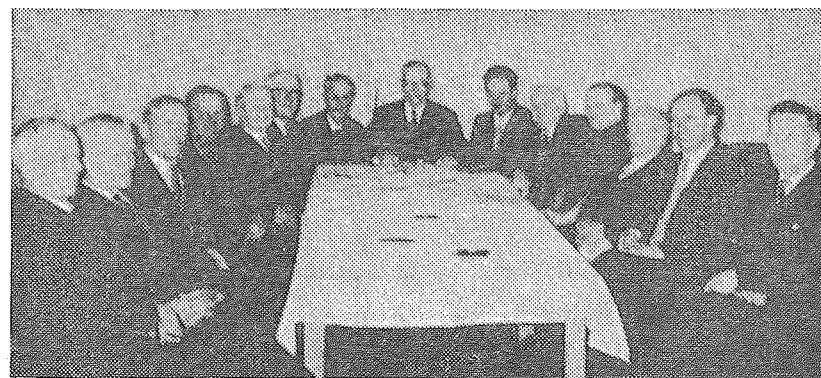
Maria Naskali, o.s. Tenkanen, synt. Sakkolassa kuoli 23. 3. Viialassa 80 v.

Emma Sipponen, o.s. Pietiäinen, synt. Raudussa, kuoli Jyväskylässä 1. 4. 62 80 vuotiaana.

Antti Partanen, kotoisin Sakkolasta, kuoli Metsäkansassa 78 vuotiaana.

Eliisa Kurikka, o.s. Halonen, synt. Sakkolassa, kuoli kotonaan Vesilahdella 76 vuoden iässä.

Tahvo Halonen, synt. Sakkolassa, kuoli kotonaan Urjalassa 74 v. iässä.



Yllä oleva kuva on näpätty Suvanto-Säätiön valtuuskunnan kokouksesta Tampereella 9. 3. -62. Pöydän ääressä istuvat vasemmalta lukien Jalmari Naskali, Aleks Kallinen, Albin Kallinen, Matti Naskali, Juhon Kekki, Joonas Laurila, Aleks Ukonen, Matti Niippa, Aimo Kuisma, Santeri Ollikainen, Helmi Uosukainen, Väinö Viskari, Uuno Pulakka ja Yrjö Raaska.

TOIMITUKSEN ÄÄNI

Asiakkaillamme ilmoitamme, että toimituksen osoite on nyt: Myllyvainio, Lempäälä.

Sitten: — — — Silloin tällöin tulee toimitukselle valituksia, että jokin tilaaja ei ole saanut jotakin lehtemme numeroa. Meillä on aina varastossa jokin määrä ylipainosta, joten on voitu vajeus täyttää, mutta on syytä selvittää mistä saattaa johtua, etteivät kaikki lehdet löydä tilaajaa.

Tilaajan osoite tulee osoiteliuskoihin sellaisena, kuin asiamies tahi tilaaja itse on sen toimitukselle lähettänyt. Mikäli jokin kirjain on osoitteessa epäselvästi kirjoitettu, niin se voi vaikuttaa, että osoite ei luskkaan tule oikein. Osoite olisi siis tekstattava. Mikäli osoite on

Tuomas Makkara, synt. Sakkolassa, kuoli tapaturmaisesti Lempäälässä 1. 4. 62 74 vuotiaana.

Matti Makkara, synt. Sakkolassa, kuoli 18. 3. 62 Loimaan seudun sairaalassa 73 vuotiaana.

Aino Niittynen, o.s. Kotti, synt. Sakkolan Kottilassa, kuoli Vilpula 30. 5. 65 vuotiaana.

Albert Ollikainen synt. Sakkolan Ojaniemessä 30. 4. 1902, kuoli kotonaan Ylöjärvellä 6. 3. 62 60-vuotiaana.

selvä ja silti jää jokin numero tulematta, on syy postin hutiloinnissa. Joillakin postiapulaisilla tuntuu olevan sellainen käsitys, että harvaan ilmestyvän lehden ei ole väliä, meneekö se tilaajalle tahi ei. Suomen armeijassa tuntuu olevan niin tarkka tittelin valinta, että meille on palautunut muutamia lehtiä, kun tilaaja ei ole ilmoittanut sotilasarvoaan ja emme ole tienneet sitä. Palautuksessa on mainittu kuivasti: »Osote puutteellinen.» Syyt ovat siis moninaiset ja toivomme, että niitä olisi hyvin vähän.

Toimitus

SANOI

— Minä tuoksun ihanalta, sanoi ruusu.

— Minä tuoksun vienommalta, sanoi Orvokki.

— Minä tuoksun voimakkaaimin, sanoi haisunäättä.

SODAN HUUMORIA

Kenraali Pajaria vastaan tulee Tampereella Hämeenkadulla humalainen sotilas, joka ei tervehdi. Kenraali nykäisee sotilasta hihasta ja kysyy:

— Mitäs miehiä te olette?

— Pajarin miehiä ollaan.

— Oikein, sillä lailla sitä pitää, Jatkakaa vain, totesi kenraali hymysuupielessä.

Vapaa kansanvalistustyö

Sen alku ja kehitys Sakkolassa

Kirj. Eemil Leinonen

Kun helmikuun manifesti v. 1899 annettiin, se hätkähdytti isänmaanystäviä, niin maaseudulla, kuin kaupungeissakin. »Finis Finland», (Suomen loppu) kirjoittivat silloin monet ulkomaiden sanomalehdet. Valtiollisessa ja isänmaallisessa mielessä ajatellen varsinainen kansa oli silloin vielä heräämätöntä, sillä jokapäiväisen leivän hankkiminen vei niin kaiken ajan sekä tarmon, että valtiollisiin kysymyksiin syventymisen jäi sivuasiaksi. Sitä tuskin pidettiin edes tarpeellisenä varsinaisen kansan keskuudessa. Leipä, toisin sanoen, perheen jokapäiväinen elanto ja sen varmistaminen oli miltei ainoa kansanmiehen päämäärä ja tavoite.

Kansan yleissivistys maaseudulla oli vajavainen ja lukutaitokin vielä viime vuosisadan lopulla heikko. Tuskinpa paljonkaan erehtyy jos väittää, että Sakkolassakin oli vielä vuosisadan vaihteessa 5—10 % lukutaidottomia. Se ei ollut mikään ihme, sillä ensimmäinen kansakoulu perustettiin Sakkolaan vasta v:nä 1872 ja toinen lähes 10 vuotta myöhemmin eli 1881. Metsäpirttikin kuului silloin Sakkolan kuntaan ja seurakuntaan. Yllämainitun manifestin johdosta alkaneiden ns. »routavuosien» alussa kansa ei vielä tajunnut mitä oli tapahtumassa. Se ei käsittänyt, mikä merkitys tulisi sillä olemaan, jos Suomi todella liitettäisiin kuvernementtiin Venäjän keisarikuntaan.

Ne, jotka olivat selvillä siitä, mitä oli tapahtumassa, tajusivat myöskin sen, että varsinainen kansa oli herätettävä ja mitä nopeammin se tapahtuisi, sitä parempi, mutta miten se tapahtuisi?

Ne muutamat sanomalehdet,

joita silloin ilmestyi, olivat tiedotus ja miksei myös propagandavälineitä ja kenelle lehti tähän aikaan tuli, niin siitä luettiin jokainen sana. Postin kulku oli kuitenkin niin hidasta, että esim. Viipurissa ilmestyvät lehdet tulivat tilaajilleen Sakkolaan 3—6 päivän vanhoina. Sakkolan kirkolta lähti silloin vain 3 postilinjaa. Yksi Metsäpirttiin, toinen Sudenhännän kautta Petäjäjärvelle ja kolmas Kiviniemen kautta Rähänrannan koululle. Viipurissa ilmestyivät silloin sanomalehdet: Viipuri ja Viipurin sanomat, mutta niiden levikki oli pieni. Sakkolaankin, niihin kyllin, mitkä olivat yllämainittujen postilinjojen ulkopuolella ja kauempana niistä, ei tullut ainoatakaan sanomalehteä. Arvelen, että esim. v:nä 1900 tuskin, koko Sakkolan pitäjän silloisella laajalle alueelle tuli, enempää kuin 40—50 sanomalehteä.

Sitäpaitsi sanomalehtien valtiollinen valistustyö menetti ankaran sensuurin johdosta suuren osan tehostaan. Suomen kenraalikuvernöörinä toiminut Bobrikoff piti huolen, että sensuuri toimi ja vaikka lehtien kirjoittelu noudatti melkoisen suurta varovaisuutta arvostellessaan Venäjän toimenpiteitä »Suomen liittämiseksi lähemmäs Venäjää», kuten venäläistytämistermi kuului, niin useita lehtiä lakkautettiin määrääjäksi tahi kokonaan. Viipurin sanomakin lakkautettiin, mutta sai myöhemmin luvan ilmestyä 2 päiväisenä painoksena nimellä »Viipurin Sanomain Supistus». Valtiollisesti valveutuneen sivistyneistön ja ylioppilasosakuntien piirissä, tämä Suomen autonomian tuhoamiseksi tarkoitettu venäläistämistyö, sai

alusta alkaen aktiivista vastustusta ja herätti yleensä suurta huolestumista maan ja kansan tulevaisuudesta. Ruvettiin kiireesti keksimään keinoja maaseutuväestön kansallistunnon heräämiseen ja isänmaallisen mielialan vahvistumiseen. Niinpä alkoikin vapaaehtoinen kansanvalistustyö Suomen maaseudulla sellaisella voimalla, että sitä näin jälkeenpäin katsellen ja silloiset olosuhteet huomioon ottaen, täytyy pitää suursaavutuksena. Voitaisiin melkein ajatella, että jo tällöin kansalaisten mieliin jäi itu itsenäisen Suomen haaveilusta, sillä haaveiluahan sellainen vielä niissä puitteissa oli, mikäli sitäkään.

Suomen kansanvalistuseura, otti routavuosien alkaessa maaseudun väestön ja varsinkin sen nuorison isänmaallisen hengen kasvattamisen kiireelliseksi tehtäväkseen. Olihan jokaisessa pitäjässä jonkin verran sivistyneistöä, oli itse opiskelleita valistuneita kansalaisia ja johan kansakoulutkin, harvalukuisuudestaan huolimatta, olivat ennättäneet kylvää kirjallisen alkusivistyksen siemeniä varsinaisen kansanlasten sivistämiseksi. Heille opettajat myöskin voivat hienovaraisesti selvittää, mikä on suomalaisen isänmaa ja mitä se kansalaisiltaan vaatii.

Opin ja sivistyksen haluisia kansanlapsia oli jo varttuneena käynyt kansanopiston ja sieltä saanut evääkseen palavan isänmaanrakkauden ja halun levittää kansalaissivistystä kotikylissään ja pitäjissäänkin.

Näin oli meilläkin Sakkolassa

Santeri Alkio oli näihin aikoihin saanut alkun nuorisoseuraliikkeen ja Matti Helenius-Sepälä ym. raittiusliikkeen. Samoi-

hin aikoihin syntyi myös työväenliikekin tämän kansanosan sivistystason kohottamiseksi, vaikkakin tähän jo alunpitäen liittyi taloudellisia pyrkimyksiä, ja myöhemmin poliittisiakin tunnetuin ikävinkin seurauksin. Ei siitä sen enempää. Näissä merkeissä lähti varsinainen kansanvalistustyö alkuun.

*

Ennen, kuin puutun siihen, miten yleensä kansansivistystyö Sakkolassa lähti alkuun, kerron Kansanvalistusseuran toimesta järjestetystä kansansivistys työmuodosta, josta ei liene monellakaan nuoremman polven sakkolalaisella ollenkaan tietoa. Se oli kotikoulutyö. Kansanvalistusseuran toimesta kutsuttiin vna 1900, heti vuoden alussa ympäri koko Suomen 100 henkilöä kotikoulukursseille. Nämä kurssit kestivät yhden viikon ja pidettiin yliopiston jossain luentosalissa. Kurssin johtajina oli yliopiston opettajia, mm. Alli Stryk ja Matti Helenius-Seppälä.

Nämä kurssilaiset lähetettiin sitten Suomen pitäjien syrjäkyliin tekemään valistustyötä jo varttuneempien kansalaisten keskuudessa. Sakkolasta kutsuttiin näille kursseille isäni Yrjö Leinonen ja Raudusta Tuomas Monto, (kirjailija nimeltään Korven Tuomo). Ei ole tiedossani, oliko muista Kannaksen kunnista näillä kursseilla osanottajia. Sitäkään en tiedä pidettiinkö tällaisia koulutus-tilaisuuksia Sakkolan pitäjän muilla kulmilla, sillä Yrjö Leinosen kurssinpitäjä oli tuo ns. Ruununvallon puoli.

Opetusvälineet olivat sellaiset, että Kansanvalistusseuralta tuli koulumestarille musta taulu ja palanen liitua. Taulu oli kaksiosainen, keskellä saranat, joten taulun voi taittaa kuljetuksen ajaksi pienemmäksi ja näinollen mukavamaksi kuljettaa. Oppilaita varten tuli sellaisia kaunokirjoitusvihko-

ja, kuten kansakouluissakin oli käytännössä. Laskennon opetusta varten taas oli kivitauluja ja kivikyniä (rihveleitä). Oppikirjoina olivat: Maamme kirja, Vänrikki Stoolin tarinat ja laulukirjana Kyläläisten laulukirja, sellainen vihkonen, missä oli muutamia virsiä ja kymmenkunta isänmaallista laulua. Oppilaat osivat tavallisesti nämä opetusvälineet pienestä maksusta itselleen, mutta jos joku valitti rahojensa niukkuutta, niin sai hän opetusvälineet lainaksikin.

Kun tällainen opiskeluryhmä sitten kokoontui määrättynä iltana johonkin ennakolta sovittuun taloon (tällainen opintokerho oli joka kylässä) niin laulettiin ensin joku laulu ja sitten alkoi opetustunti. Esim. Maammekirjasta otettiin joku kertomus, jonka pari oppilasta luki ja sitten opettaja tahi joku oppilaista selosti luetua kohtaa. Sen jälkeen voitiin vielä keskustella ja syventyä aiheeseen yksityiskohtaisemmin.

Vänrikki Stoolin tarinain runot olivat hyvin kiinnostavia ja olivat omiaan nostamaan kansallisuudentuntoa ja isänmaallista mieltä. Joukossa sattui joskus olemaan sellainenkin mies, joka oli äskettäin vapautunut sotapalveluksesta. Häntä pyydettiin kertomaan kokemuksistaan kasarmilta ja leiriltä. Joku näistä pystyi kuvailemaan noita muistojaan aika hauskaasti ja lennokkaasti. Laskennon harjoitus tapahtui, niinkuin alkeisopetus konsanaan. Opettaja kirjoitti suurelle taululle esimerkin ja selosti tauluaan käyttäen, kuinka laskeminen tapahtui. Sitten hän antoi oppilaille toisen samansuuntaisen laskuesimerkin, minkä oppilaat tauluillaan koittivat laskea. Ainoastaan yhteen ja vähennyslaskua harjoitettiin.

Kirjoitusharjoituksissa opettaja kirjoitti taululleen mallikirjaimet ja sanojakin, joita oppilaat koittivat jäljentää tauluihinsa ja ko-

tona kirjoittivat ne vihkoihin. Siis opetus vastasi suunnilleen lasten kiertokoulua. Joulun ja pääsiäisen aikoihin, kun Bernerin veljekset Tauno ja Aarne olivat lomalla kotonaan Noisniemessä oli tupailtojen ohjelmissa vaihtelua ja arvokkuuttakin, sillä he tulivat sinne mukaan ja selostivat yleisiä asioita laajemmasta näkökulmasta, sekä niiden ajankohdastaisten näkemysten ja taphtumain pohjalta, mitä he maan pääkaupungissa olivat tietoonsa saaneet. Heidän mukanaan oli joskus vieraitakin ylioppilaita ja maistereitakin. Näinä iltoina oli aina pirtti täynnä uteliasta väkeä.

Tulkoon vielä Bernerin veljeksiä mainituksi, että Tauno myöhemmin toimi kihlakunnan tuomarina ja Aarne oli Viipurin Lääninsairaalan sisätautilääkärinä.

Vielä on kouluilloista mainittava, että oppilaat niissä olivat aikuista väkeä, ikä 15—60 vuoden välillä ja lukutaitoista kylläkin, mutta kirjoitus- ja laskutaito alkeellinen, tahi olematon. Kahden talvikauden ajan tämä Ruununvallon kotikoulu toimi ja opiskeluaika oli 2—3 tuntia kokoontumisiltana. Kansanvalistusseura maksoi opettajalle pientä palkkaakin, joten hän oli oikein kuin virallisesti sidottu hoitamaan tehtäväänsä. Se etu tästä kotikoulusta oli, että moni vanhempikin mies oppi jo oman nimensä kirjoittamaan. Nimikirjoitukset ja niiden taitaminen olivat juuri tällä ajankohdalla Suomen kansalliseltakin näkökannalta tuiki tarpeellista, sillä alettiin kerätä omakätisiä nimikirjoituksia paperiin, jonka nimi oli: »Suur-adressi». Siinä Suomen kansa alamaisesti anoi, että Hänen Majesteettinsa Keisari armollisesti tahtois palauttaa Suomen suuriruhtinaanmaalle jälleen.

sille aikoinaan lupaamansa perustuslailliset oikeudet. Adressia keisarille esittämään valittiin satamiehinen lähetystö, mutta keisari

IKUINEN NUORIMIES

Kirj. Aku

Tällainen oli Sakkolan Lapinlahden kylässä syntynyt ja asunut Tahvo Loponen, paremmin tunnettu yleisnimellä: »Teppo.»

Hänestä on tässäkin lehdessä aikaisemmin kirjoitettu, mutta saanen minäkin tässä sanoa oman osuuteni. Ns. Tahvolan talon poikia hän oli, mutta jätti talonpidon toisten haltuun ja eleli sekatyömiehenä paikkakunnalla. Mikäli hänen kohdallaan ammatista lähemmin puhuttaisiin, niin voitaisiin häntä sanoa kirvesmieheksi, sillä monen tupapirtin salvoksella nähtiin Tepon komea hahmo, hänen ollessaan parhaimmillaan.

Niin! Kooltaan Teppo oli sellaista täysmiehen mittaa, siinä 180 sentin hujakoilla, ehkä pari senttiä ylikin. Keho oli kaikinpuolin sopusuhtainen ja vankkarakenteinen ja voimaa, sitä oli vallan eri tavalla ja pysyikin tallella, sillä niin työssä kuin leikissäkin hän pani liikkeelle vain murto-osan käyttövoimastaan.

Joissain hääpidoissa, hiukan maistaneena, hän joskus innostui

ei ottanut lähetystä vastaan, vaan lähetti ministerinsä viemään lähetystölle suunnilleen seuraavanlaisen tervehdysten: »Minä luonnollisesti en voi ottaa teitä vastaan, vaikka en ole vihassa teille. Menkää rauhassa kotinne». Lähetystöllä ei ollut muuta mahdollisuutta, kuin palata rauhassa kotiinsa. Tämä oli pettymys Suomen kansalle, sillä lähetystön esiintymiseen luotettiin. Ehkäpä keisari oman käsityksensä mukaan olisi ollut valmis ottamaan lähetystön vastaan, mutta hänellä oli läheisyydessään neuvonantajia, jotka olivat päättäneet tuhota Suomen itsenäisyyden, yksi näistä oli ministeri-valtiosihteeri Pleeve.

(jatkuu seuraavassa numerossa)

sen verran, että rähinän sattuessa kuori hihjoaan ylös pois nyrkin tieltä, mutta rähinä vaimeni tavalisesti, kun Teppo löi kämmenensä jälen tuvan kurkikirteen. Nousutuulella ollessaan hän pöytätoverille saneli: »Pojat, jos voimaa tulluo tarvis, ni vihjaskaa miul.»

Hovin ropottiin isännät varasivat vahvoja renkimiehiä ja vahvin mieshän aina lähti talon omastakin veljessarjasta, sillä hovin vouti oli pahasisuinen ja tapasi antaa ropottimiehille ruumiillista kuria, jollei työ sujunut voudin mieliksi. Vahvaan mieheen ei vouti uskaltanut käydä käsiksi, sillä oma nahka oli arka hänelläkin. Talonmiehenä ollessaan Teppo edusti Tahvolan taloa ropotissa, eikä voudin piiska hänen selkäänsä ulottunut. Hovissa oli ropottitupa, missä alustalaiset työssä ollessaan yöpyivät ja talvisaikaan yöpyjät vuoronperään lämmittivät tuvan. Määräsylykset oli puita tuotava tuvan suureen uuniin. Kerran, Tepon ollessa lämmitysvuorossa, tuli tupa niin kuumaksi, että ropottimiehet hiikoilivat kaiken yötä. Tepon sylykset lienevät olleet tavallista mitavammat.

Pappilan päiviä tehdessä, vaati sen aikuinen rovasti, että päivä oli tehtävä kokonaisuena, eli auringon noususta sen laskuun asti ja ruokatuntia välillä oli vain sen verran, kuin päivämiesten syönti vei aikaa.

Tepon ollessa kotitalonsa työpäiviä suorittamassa, hän ruoka-aikana nosti repustaan valtavan kalakukon pöydälle ja kävi sen kimpun varsin rauhallisella syömätahdilla. Toiset päivämiehet olivat jo aikaa sitten ruokailunsa lopettaneet ja rovasti jo kurkisti paskartuvan ovesta, aikomuksenaan hoputtaa työhön, mutta kun yksi mies vielä söi, niin meni hän takai-

sin pappilaansa. Rovastin mentyä Teppokin teki pienen ruokapausin, vaan kun papin askeleet kuulivat eteisestä, alkoi taas ruokamylly käydä. Rovasti seisattui ovelle ja höpisi itsekseen: »Hm, noh, noh! Nuorimies syö ja jaksaa, nuori mies syö ja jaksaa.» Sama temppu tapahtui vielä kahdesti ja sitten Teppo viimein pyyhkäisi ruokapuukon takaisin helmaan ja pisti sen tuppeen. Rovastin naama oli jo kiukusta kirjavana, mutta rauhaa rakastavana kirkonmiehenä hillitsi itsensä. Tepon syönti kesti runsaan kaksi tuntia, siis jotenkin sen ajan, kun nykyaikaiset juhlapäivälliset.

Keski-ikäisenä ollessaan Teppo kulki aina haulikko mukana ja metsästys sumpsa (laukku) olalla, kuin jokin ammattimetsästäjä, mutta kovin harvoin hän otuksen kohtasi. Hirvikyttänä hän lienee toisten salakyttien joukossa kulkenut, ainakin saaliin jaolla. Hänen metsästystouhuistaan vitsailtiinkin, että Teppo ampuu vain piirakoita, lampaan reisiä ja voipaloja. Kunnan palkkaamana rankkurina hän oli omassa elementissään ja piti nelijalkaiset koirat kurissa. Rankkurina ollessaan hän kehui ampuneensa kuvernöörinkin koiran. — Niin! Ainoastaan kehui, ei muuta.

Petäjärven hovissa oli siihen aikaan viinasavotta, kun Teppo oli vielä piikkohousuinen poikanen ja hänen äitinsä oli siellä jonkinlaisena keittomestarina ja silloin hän, seitsenvuotispäivänään sai emoltaan ensimmäiset maistiaiset tästä miesten juomasta (Oman kertomansa mukaan).

Tätä hovissa valmistettua vietiin mm. Helsinkiin asti, hevospelillä ja puuakseli rattaila. Vaikka nämä akselit oli tehty vahvasta katajasta, niin tällaiselle matkalle

Laivaliikenteen loistoajoilta Vuoksella ja Suvannolla

Hevoskulkuneuvo oli ikivanha ja ainoa matkailunvälikkappale vuosisatojen aikana. Majatalolaitos ulottui jokaiseen pitäjään ja hevosella tehtiin myös kaikki tavarankuljetukset. Sakkolassa, niinkuin muuallakin Venäjän rajan läheisyydessä suuntautui liikenne pääasiassa Pietarin miljoonakaupunkiin. Sinne kuljetettiin ne vähäiset tuotteet, mitä sen aikaisista talouksissa riitti myytäväksi. Paluukuormassa tuotiin taas niitä tavaroita, mitä ei kyetty kotioloissa valmistamaan.

Matkailu nykyaikaisessa mielessä oli tuntematonta. Oli paljon ihmisiä, jotka eivät koskaan olleet käyneet omaa kirkonkylää kauempana.

Kun alettiin omavaraistaloudesta siirtyä käyttämään enemmän rahaa ja varallisuus kasvoi niin ruvettiin entistä enemmän liikkumaan myös oman pitäjän ulkopuolella. Tämä antoi edellytykset vaatimattomasta alusta kehittyvälle laivaliikenteelle Vuoksella Suvannolla.

Ensimmäiset laivat olivat pieniä ja vaatimattomia. Olihan tällainen kulkuneuvo uusi, josta ei ollut mitään aikaisempia kokemuksia. Suvannolle tuli Sähkö ja Vuokselle Lintu, jotka vointinsa mukaan yrittivät palvella sen aikaista liikennettä. Matkailun laajentuessa oli pian hankittava suurempia ja parempia laivoja. Vuokselle tulivat Koivisto ja Tapio sekä Suvannolle Runo. Nämä olivatkin kulussa useita vuosikymmeniä.

Nyt muodostui yhteydenpito muuhun maailmaan kesäisin helpoksi ja mukavaksi. Matka Kiviniemestä Antrean kesti kahdeksan tuntia ja kulivat laivat tämän välin kaksi kertaa vuorokaudessa edestakaisin. Antreasta voi jatkaa matkaa rautateitse minne tahansa. Kauppiat ja liikemiehet voivat tehdä laivalla liike-matkansa Viipuriin vuorokaudessa,

kun se hevoskyydillä vei aikaa 2—3 vuorokautta. Nyt alkoi Viipuri tunkeutua kaupantekopaikkana Pietarin edelle. Junalla ja laivalla saatiin tavarat, isot ja painavatkin, helpolla kuljetetuksi määräpaikkoihinsa.

Vuosisadanvaihteen ensimmäiset vuosikymmenet olivat valtavaa kehityksen aikaa Karjalan Kannaksen ja Sakkolankin elämässä. Näinä vuosikymmeninä vaihdettiin ikivanhat puiset perinteelliset maanviljelyskalut uudenaikaisiin tehokkaampiin välineisiin. Entiset sorkka-atrat ja puuastuvat vaihtuivat rautaisiin "luukkiin" ja "hankmoihiin". Tästä oli seurauksena että ikivanhat luonnonniityt ja vesijättömaat, jotka kasvoivat kastikkaista ja vieläkin huonompaa vaaksan mittaista jussikkoaa, kynnettiin nurin ja möyhennettiin hienoksi näillä uudenaikaisilla välineillä. Sitten ne kylvettiin uudelleen heinäksi. Niittymaiden sato nousi kymmenkertaiseksi entisestään. Ei enää jaksettu viikatteella kaataa näitä mahtavia heinikoita. Tulivat tarpeelliseksi ja välttämättömiksi niitto- ja haravakoneet, joita myös hankittiin melkein jokaiseen taloon. Myös apulantoja alettiin käyttää samoina aikoina.

Kaikki nämä uudistukset edellyttivät erilaisten kuljetusten valtavaa nousua. Vasta alkanut ja aina tehostuva laivaliikenne suoritti nämä kuljetukset, mitä ei entisillä hevosajoneuvoilla olisi kyetty tekemään. Vuoksella kulkivat hinaajat ja proomut yötä ja päivää Antrean ja Kiviniemen välillä. Jokainen kesä virtasi tuhansittain erilaisia maatalouskoneita ja -välineitä Kiviniemeen. Apulanta- ja muut säkkipinot siirtyivät laiturille proomujen uumenista. Pitkät hevosjonot kuljettivat niitä pois eri kyliin kauppalikkeisiin ja Suvannonlaivaan edelleen kuljetettaviksi.

Ne tavaramäärät, mitä ei ehditty viedä pois kesän aikana, siirrettiin suuriin rantamakasiineihin talvea odottamaan. Voimakkaasti nouseva elintaso vaikutti sen että kaikenlaisen ostotavaran käyttö lisääntyi.

Laivaliikennettä harjoitti viipurilainen yhtiö, joka hankki yrityksellä hyvät voitot. Tällöin heräsi Vuoksen ja Suvannon vaikutuspiirissä asuvien liikemiesten mielessä ajatus oman laivayhtiön perustamisesta. Nämä henkilöt kun joutuivat rahteina makamaan vuosittain suuria summia laivayhtiölle.

Uusi yhtiö perustettiin viipymättä ja sen omistivat pääasiassa sakkolalaiset kauppiat ja liikemiehet. Hankittiin kolme laivaa: Vuoksi I, Saimaa I, sekä Suvanto, jotka rupesivat kilpailemaan entisen laivayhtiön kanssa. Kahdet laivat kulkivat nyt samaa reittiä. Vanha yhtiö koetti nujertaa uuden kilpailijansa halvoilla hinnoilla. Matka Kiviniemestä Antrean maksoi nyt vain 60 penniä. (vastaavaa hintaa Suvannolla en muista) Niin jatkui kilpailu muutamia vuosia. Vanha yhtiö voitti matkustajien lukumäärässä, kuljettaessaan halvemmalla, mutta uudellakin yhtiöllä olivat omat kannattajansa ja tavaraliikenne siirtyi yhä enemmän uudelle yhtiölle.

Koppasen Jussi lauloi siihen aikaan:

Vanhan laivan lastiksi joutaa,
porsasparisniekat joo.

Porsaiden kasvatus ja kuljetuskin oli lisääntynyt muun talouselämän elpymässä, niille oli etsittävä markkinoita muuallakin kuin Pietarista. Porsaiden kuljetus oli myös vähän epäsiistiä hommaa ja otaksuttavasti porsasmiehet eivät olleet uuden yhtiön osakkaita koska käyttivät niitä laivoja, missä halvemmalla pääsi.

MAASEUTUVÄKI.

Viisi palvelusvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvitessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Lempäälän Seudun Osuuskassa

Osallistu kirjoituskilpailuun

Lehtemme toimituksen viime numerossa julistamaan kirjoituskilpailuun voi osallistua jokainen lukijakuntamme jäsen, jolla on omakohtaisia muistoja Sakkolasta. Kirjoituksen aiheena voi olla myös evakkomatka tai kuvaus nykyiseltä ajalta uudella kotiseudulla. Kilpikirjoituksen pituus ei saisi ylittää 1000 sanaa.

Palkintoina jaetaan yhteensä 10.000 markkaa.

Huom! Kilpailuaikaa on jatkettu kahdella viikolla, joten kirjoitukset pitää lähettää toimitukselle toukokuun 15. päivään mennessä.

Hyvää kilpailuunnea!

Toimitus

puolivälistä järven vesi samentui niin, että siinä leijaili kuin jotain ryynimäistä ainesta ja tätä olotilaa kesti noin 2 kuukautta. Tämä oli harvinainen luonnonoikku, mutta ei kirjoittajan tiedossa ole, olisivatko meikäläiset luonnontutkijat kiinnittäneet siihen riittävästi huomiota.

Varmaankin jonkin järven pohjassa oleva kasvi lienee kukinnossaan vaikuttanut veden samentumiseen. Myöskin mäntymetsien siitepöly laskeutuessaan veteen lienee ollut osasyylinen veden sameuteen. Pitäjässämme oli muitakin metsäjärviä, mutta niissä ei lainkaan huomattu

tämänlaista veden sekoittumista, joten puiden pölytyksen vaikutus ei tässäkään järvestä olisi pitänyt sen enempi veden puhtauteen vaikuttaa. Toiste enempi tästä järvestä.

S. O.

— Avioliittoon mentyäni olin aluksi onnellinen. Tultuani illoin kotiin koirani hyppi ympärilläni ja haukkui sillä aikaa kun vaimoni toi tossut minulle. Valitettavasti jo viisi vuotta on ollut aivan toisin.

— Kuinka niin?

— Koiria kiikuttaa tossut minulle ja vaimoni haukkuu.

Hovinjärvi

Petäjärven kylän ja ns. Hovinkylän välisessä maastossa Sakkolassa oli korkeiden mäkien ja mäkimetsien kolmelta puolen ympäröimä, noin 2 ja ½ km pituinen, sekä 3—4 sadan metrin levyinen järvi. Kevätkesästä aina heinäkuun alkuun, sekä syksyllä syyskuun puolivälistä alkaen jäätymiseensä asti, oli järvi erittäin kirkasvetinen, mutta noin heinäkuun

Suvannon-Seur

ilmestyy v. 1960 6 kertaa
dessa ja maksaa 250 mk vi
kerta. Ilmoitusmaksu halpa
suuremmista ilmoituksista
nus.

Toimituksen osoite:
Lempäälä.
Myllyvainio

Toimitus

Päätoimittaja: Santeri Olli-
kainen. Toimitussihteeri Eero Nas-
kali.

Muu toimituskunta: Yrjö Raas-
ka, Viktor Ryyppö, Helmi Uosu-
kainen, Uuno Pulakka, I. Kar-
panmäki.

Suokas Selma
Pirkank. 18.
as. 14.

Pyynikki. Mol

AMPEREEN SEUDUN



OSUUSKASSA

— Joustavan palvelun pankki —

Tonavan kaupungissa kerrotaan
seuraavaa juttua:

Aviopariskunta lepää vuoteella ja
nukkuu. Akkiä käy herra hiukan le-
vottomaksi, puhelee yhtämittaa unis-
saan ja huutaa hellästi: "Margit!
Margit! Margit!"

Vaimo kuulee miehensä huudon ja
herättää hänet nuhdellen:

— Mikä sinua vaivaa? Oletko rii-
vattu?

Mies peljästy, mutta malttaa mie-
lensä ja lohduttelee vaimoansa:

— Olin, näetkös, olevinani kilpa-
ajoissa ja siellä oli Margit-niminen
hevonen, josta olin lyönyt vetoa ison
summan. Sen juostessa huusin lak-
kaamatta: "Margit! Margit! Margit!"
Ja tästä näin niin selvästi unta, että
peljästyin sinut.

Rouva rauhoittuu. Mutta muuta-
man päivän kuluttua kun mies tulee
kotiin, tapaa hän vaimonsa kyyneliä
vuodottamassa.

— Mikä sinun on? — kysyy mies.

Silloin ojentaa rouva miehelleen
hajuviedeltä tuoksuvan pienen kirjeen
ja sanoo itkien:

— Nyt se hevonen on kirjoittanut
sinulle!

Skotlantilainen joka ei koskaan
ajanut vuokra-autolla:

— Jos istun autossa selkä kuljet-
tajaan päin, tulen pahoinvoivaksi
takaperin menosta. Jos istun meno-
suuntaan, tekee taksamittarin näke-
minen minut pahoinvointiseksi.

Kun tarvitsette

- elintarvikkeita
- taloustarvikkeita
- maataloustarvikkeita
- erikoistavaroita
- erikoisetuja

palvelee Teitä



Tuotanto

SAKKOLALAISET

HOIDAMME EDULLISESTI KAIKKI SÄHKÖASIANNE

- SÄHKÖASENNUKSET
- TELEVISIOT, RADIOT
- PUMPUT, MOOTTORIT, LYPSEKONEET
- PESUKONEET, PÖLYNIMURIT, JÄÄKAAPIT
- KAIKENLAISET SÄHKÖLAITTEET

Kysäiskääpä

RAASKAN SÄHKÖLIKE

VESILAHTI
Puh. Koski 41

VALKEAKOSKI
Puh. 41 810